

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „EUGENIU COȘERIU” DIN BĂLȚI 1880

Elena Harconița

Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” din Bălți (BMECB) este parte a Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova, una din cele mai mari instituții de cultură din mun. Bălți. Deține categoria superioară în urma evaluării (2023) efectuate de Ministerul Culturii.

A fost fondată în anul 1880 în calitate de „Cameră de Lectură”, după cererea adresată guvernatorului în vederea deschiderii unui spațiu de lectură din partea locuitorilor orașului în frunte cu medicul veterinar Ștein.

În anul 1913, este numită Bibliotecă Publică de Lectură, aflată sub patronatul orășenesc și a burghezei pe nume Z. I. Cernâșevskaia. Clădirea bibliotecii fiind localizată pe strada „Sfântul Nicolae”.

O contribuție remarcabilă în evoluția Bibliotecii publice din Bălți a avut-o I. Pelivan (1876-1954), mare luptător pentru drepturile românilor basarabeni, eminent om politic, animator al vieții culturale și naționale în spațiul dintre Prut și Nistru. În perioada 1907-1912 a activat în calitate de locuitor de judecător în orașul Bălți, unde a pus bazele organizației din care făceau parte profesori de școală, judecători, preoți, studenți, elevi și diferiți funcționari. Ei promovau limba română, iar la Biblioteca publică din oraș au creat un departament de carte românească. Prin toate acțiunile realizate cultivau populației moldovenenești sentimentul demnității naționale. Datorită activității lui I. Pelivan, Bălțiul a fost primul județ din Basarabia, care în 1918 s-a pronunțat pentru Unirea Basarabiei cu România.

În anul 1917 colecțiile bibliotecii au fost completate considerabil datorită implicației Ministerului Industriei, Casei școlilor, instituțiilor superioare de învățământ, diverselor societăți civile.

În perioada celui de-Al Doilea Război Mondial, biblioteca a fost complet distrusă, fiind reînființată în 1944. Conform rapoartelor statistice, la 1 ianuarie 1945, colecțiile Bibliotecii Publice din Bălți (din august 1944 până în ianuarie 1945) constituia 5840 exemplare de cărți și reviste, de care beneficiau 552 de cititori, împrumutând 2702 de publicații. Tot în anul 1945, a fost deschisă o secție pentru copii, devenită ulterior (1947) bibliotecă specializată (actualmente Filiala pentru Copii „Ion Creangă”), care a purtat numele scriitorului rus Arkadii Gaidar (1957-1990). Ministerul Culturii al Republicii Moldova i-a atribuit (1977) titlul de Bibliotecă a Muncii Excelente. Din 1990, în urma Hotărârii Comitetului executiv orășenesc Bălți, Bibliotecii i-a fost acordat numele clasicului literaturii române Ion Creangă.

În perioada de după cel de-Al Doilea Război Mondial, au fost deschise biblioteci de cartier, care au devenit (1972) filiale ale Bibliotecii Publice: „Țăgănia” (1946, mahalaua „Țăgănia”, astăzi „Podul Chișinăului”), biblioteca din sectorul „Pământenii” (1949), biblioteca specializată pentru copii din sectorul „Slobozia” (1953). În anii 60 ai secolului XX, în orașul Bălți au fost deschise 5 biblioteci publice în: cartierul 6 (1964), cartierul 8 (1966), cartierele „Slobozia” și „Teioasa” (1967), cartierul „Bălțiul Nou” (1968).

Odată cu dezvoltarea rețelei de biblioteci, la începutul anilor ’70 ai secolului XX, Biblioteca orașenească este reorganizată în Biblioteca Centrală Orașenească „A. Pușkin” și i se atribuie funcția de centru metodologic pentru bibliotecile din or. Bălți (1970). Reorganizarea instituției a fost asigurată de colectivul de atunci al bibliotecii în frunte cu directoarea R. Maiorova.

În anul 1972, în conformitate cu Hotărârea Sovietului orașenesc de deputați ai poporului din Bălți „Despre centralizarea servirii cititorilor de bibliotecile din sistemul Ministerului Culturii”, 8 biblioteci pentru adulți, 3 biblioteci pentru copii, biblioteca Palatului de Cultură și cea a satului Elizaveta au fost comasate într-un sistem centralizat, cu fond, personal și conducere unică.

Cu prilejul împlinirii a 125 de ani de activitate, conform deciziei Consiliului municipal Bălți Nr. 6/33 din 30.06.2005, a fost redenumită în Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, numele lingvistului român cu renume mondial, părintelui lingvisticii integrale, Eugeniu Coșeriu, membru de onoare al Academiei Române (1991), Doctor Honoris Causa a 50 de universități din diferite țări. În anii 1931-1939 a învățat la Liceul de băieți „Ion Creangă” din Bălți, localizat pe atunci în preajma actualului sediu al bibliotecii.

De-a lungul timpului la postul de director al Bibliotecii publice din Bălți au fost: Lina Buhova (1913-1967) Roza Maiorova (1967-1985), Ala Leț (1985-1997), Zinaida Dolință (1997-2012), Ludmila Ouș (2012-prezent).

Sediul central al BMECB s-a aflat (1954-1957) pe strada Ștefan cel Mare, mai târziu, biblioteca se localiza pe str. Independenței (fosta str. Lenin), apoi a trecut (1968) în localul de pe strada A. Pușkin, 34. În prezent aici este sala de împrumut din cadrul serviciului Relații cu publicul, Centrul de Formare a comunității, Serviciul de dezvoltare în biblioteconomie și științele informării, Serviciul de dezvoltare a resurselor informaționale și sediul administrației Bibliotecii. Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” se afla pe str. Dostoievski, 32 (1945-1983), apoi a fost transferat (1983) pe str. Independenței, într-o bibliotecă-tip, unică în Republica Moldova din perspectiva arhitecturală.

Astăzi, Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” din Bălți este un centru comunitar complex care prin serviciile și programele oferite, răspunde necesităților de informare, lectură, educație, cercetare, învățare pe tot parcursul vieții și recreere a utilizatorilor. Structura organizatorică include patru Servicii, un Centru și patru filiale: Serviciu Relații cu publicul cu Sală de lectură, Sală multimedia, Sală de împrumut la domiciliu, Sala de carte românească, Sala de arte; Centrul de formare a comunității; Serviciul Dezvoltare în biblioteconomie și științele informării; Serviciul Dezvoltarea resurselor informaționale. Celelalte filiale din diferite zone

ale orașului, deschise în anii 1953, 1978, 1988, facilitează accesul comunității orășenești la tot ce oferă astăzi BMECB.

În calitate de Centru Biblioteconomic teritorial BMECB coordonează metodologic activitatea bibliotecilor publice din rețea (subdiviziunile structurale ale BMECB și bibliotecile publice teritoriale din s. Elizaveta și s. Sadovoe) prin dezvoltarea unui sistem de formare profesională continuă, monitorizarea și evaluarea progresului și performanțelor bibliotecilor, colectarea și analiza indicatorilor statistici privind activitatea bibliotecilor din rețea; organizarea activităților de formare a personalului de specialitate prin cooperare cu alte entități specializate, inclusiv prin cooperare internațională; asimilarea și promovarea metodelor și mijloacelor moderne de activitate.

În anul 2023 a început realizarea Strategiei de dezvoltare a Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu” Bălți (2023-2027), în care sunt specificate obiective privind dezvoltarea serviciilor calitative; dezvoltarea, organizarea și conservarea resurselor informaționale; valorificarea patrimoniului și a memoriei locale; amplificarea statutului de centru biblioteconomic; sporirea marketingului și eficientizarea proceselor manageriale.

Pentru realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030 lansate de Organizația Națiunilor Unite, anual bibliotecarii organizează circa 400 de evenimente culturale, 261 de activități în cadrul serviciilor de educație non-formală și livrează circa 20 de servicii.

A fost creat și sunt menținute blogul „Centrul de Excelență Profesională Bălți” (2011) și blogul „Cunoaștere și memorie bălțeană” (2022) și site-ul bibliotecii Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” (2023), unde sunt postate informații, articole și volume elaborate de bibliotecari despre municipiul Bălți și personalitățile importante: V. Puiu, M. Volontir, L. Noroc Pânzaru, A. Pânzaru, E. Moldovanu ș.a.

Bibliotecarii BMRCB participă la realizarea proiectului „Eminescu – one culture one route in Botosani – Balti cross-border area” (Eminescu – o cultură un traseu în zona transfrontalieră Botoșani – Bălți”, 2014-2020), sprijinit de Uniunea Europeană în cadrul Programului Operațional Comun România – Republica Moldova. Scopul acestui proiect fiind creșterea atractivității turistice a două municipii, Botoșani și Bălți, în zona transfrontalieră a Republicii Moldova și a României până în 2025; „Spațiu sigur Intersos” (2023).

BMECB se implică în programe, campanii și proiecte naționale și municipale: campaniile naționale „Să citim împreună”, „Cartea deschisă”; Concursurile organizate în cadrul Programului Național Lectura Central; Programul Guvernamental „Ajutor la contor”; Proiectul „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”; Proiectul „Bibliotecile aduc schimbarea în comunitate în timpul crizei refugiaților”; Proiectul „Sporirea accesului la oportunități sigure, protectoare și calitative de învățare formală și non-formală” pentru copiii ucraineni, strămutați temporar pe teritoriul Republicii Moldova și copiii din comunitățile gazdă prin intermediul centrelor de învățare prietenoase copiilor, ludotecilor și ludobusului. Centrul Cultural Transfrontalier

Multietnic este axat pe organizarea activităților pentru comunitatea bălțeană, inclusiv pentru minoritățile etnice din mun. Bălți, cât și pentru copiii refugiați din Ucraina.

În ultima perioadă, proiectele instituționale și municipale implementate la BMECB sunt: „Vara la Bibliotecă”; Programul municipal „Literatura iese în oraș”; proiectul socio-cultural Cenaclul „Sfânta casa de acasă”; Cluburile de lectură „Lecturile Copilăriei” și „Prietenii cărților”.

Toate activitățile și informațiile utile sunt promovate prin site-ul bibliotecii, site-ul primăriei, blogul și paginile de socializare, prin intermediul persoanelor influente și mass-media: TVBalti, TVN, NordNews etc.

Rezultatele cercetărilor bibliotecarilor sunt publicate în „Biblio-info” : revistă de specialitate, editată din anul 2007 de BMECB, precum și în publicațiile de specialitate naționale integrate în Repozitoriul Tematic Național (BNRM) și Instrumentul Bibliometric Național (IDSI – Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale).

BMECB și bibliotecarii au fost distinși cu numeroase diplome: pentru management eficient al instituției, înalt profesionalism și muncă prodigioasă din partea Primăriei Municipiului Bălți (2016, 2022); în semn de apreciere pentru contribuție în valorificarea și promovarea patrimoniului cultural, realizarea cu succes a programelor și serviciilor inovative de biblioteconomie, cu prilejul Zilei Naționale a Culturii din partea Direcției Cultură a Primăriei Municipiului Bălți (2021); Diplomă de excelență din partea Primăriei Municipiului Bălți (2022, 2023); Diplomă de onoare cu prilejul Zilei Bibliotecarului, acordată de Ministerul Culturii al Republicii Moldova (2024).

Bibliografie selectivă:

Anatol Pînzaru la 70 de ani / alcătuitori: Zinaida Dolință, Inga Cojocar. – Bălți : Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, 2007. – 59 p. – ISBN 978-9975-9712-2-5.

Belinschi, Elena. Taina amintirilor / Elena Belinschi. – Bălți : Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, 2020. – 124 p. – ISBN 978-9975-3309-6-1.

Eugeniu Coșeriu : pe drum de țară și studii bălțene, genial lingvist pe plan internațional : culegere de comunicări și reflecții de la Conferința internațională, consacrată aniversării a 100 de ani de la nașterea lingvistului Eugeniu Coșeriu / ediție îngrijită de Elena Belinschi ; traducători: Micaela Țaulean, Natalia Serjantu. – Bălți : [S. n.], 2021. – 124 p. – texte : lb. rom., fr., germ., rusă. – ISBN 978-9975-3309-9-2 ; Idem [Resursă electronică]. – URL: <http://37.233.63.203/handle/123456789/1548>.

Eugeniu Coșeriu – simbol al aspirațiilor basarabene / alcătuitor: Zinaida Dolință. – Bălți : Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, 2007. – [Resursă electronică]. – disc optic electronic (CD-Rom ; 52x ; 700 Mb). – ISBN 978-9975-9712-3-2.

Lidia Noroc-Pînzaru, o viață de femeie – paletă de noblețe : **Biobibliografie** / Elena Belinschi, Svetlana Boico. – Ed. a 2-a, revăzută și completată. – Bălți : [S. n.], 2022. – 343 p. – ISBN 978-9975-3528-1-9.

Mihai Volontir, rol cu rol și-o viață de om : Biobibliografie / alcătuitor: Svetlana Boico. – Bălți : [S. n.], 2021. – 216 p. – ISBN 978-9975-3309-8-5.

Municipiul Bălți. Instituții de cultură / alcătuitor: Ludmila Ouș, Elena Voițeniuc. – Bălți : Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, 2009. – 128 p. – ISBN 978-9975-9712-1-8.

Orașul Bălți : Indice bibliografic curent / Ludmila Ouș [et al.]. – Bălți : [S. n.], 2023. – ISBN 978-9975-3309-0-9. –

Fascicula a 52-a, ian./dec. 2022. – 2023. – 89 p. – ISBN 978-9975-3528-2-6 ; Idem [Resursă electronică]. – URL: <https://drive.google.com/file/d/1vM8cATex0gOSnSm8T3Il6czriqkWe1SN/view>.

Ouș, Ludmila. Eugenia Moldovanu – meșterul popular care știe cum cântă spicele la răsărit de soare : Biografie. Ateliere de creativitate / Ludmila Ouș, Victoria Țicu, Diana Țurcanu. – [Bălți : S. n.], 2023. – 178 p. – (Cunoaștere și memorie locală, ISBN 978-9975-3528-4-0). – ISBN 978-9975-3528-3-3.

Străzile Bălțiului / alcătuitor și redactor: Ludmila Ouș. – Ed. a 2-a. – Bălți : Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, 2007. – 76 p. – ISBN 978-9975-9712-1-8.

***

Belinschi, Elena. Despre carte și autorul ei / Elena Belinschi // Biblio-info. – 2022. – Nr 1. – P. 24, 27. – ISSN 1857-2790.

Belinschi, Elena. O carte de vizită a Naționalului Bălțean : [Teatrul Național „Vasile Alecsandri”] / Elena Belinschi // Făclia. – 2022. – 30 sept. – P. 3. – ISSN 0235-9111.

Belinschi, Elena. Mitropolitul Visarion Puiu – un ierarh erudit și un misionar iscusit / Elena Belinschi // „Cunoaștere și memorie bălțeană” : despre Bălți și bălțeni : [blog]. – 2022. – 2 mar. – URL: <https://memoriebalteana.wordpress.com/2022/03/02/344/> (accesat : 12.09.2022).

Boico, Svetlana. Lidia Noroc-Pînzari : momente interesante din noua bibliografie / Svetlana Boico // Biblio-info. – 2022. – Nr 1. – P. 28, 30. – ISSN 1857-2790.

Boico, Svetlana. Volontir, la pragul casei – viața de actor : Cercetare / Svetlana Boico // Biblio-info. – 2021. – Nr 1. – P. 68-69. – ISSN 1857-2790.

Botezat, Ana. Lectura predictivă – o alternativă de a încuraja copiii să citească : Utilizatori și servicii / Ana Botezat // Biblio-info. – 2021. – Nr 1. – P. 51-52. – ISSN 1857-2790.

Grosu, Elena. Cărți interactive în colecțiile bibliotecii pentru cei mai mici utilizatori. Joacă și descoperă / Elena Grosu // Biblio-info. – 2022. – Nr 1 – P. 20, 23. – ISSN 1857-2790.

Ouș, Ludmila. Servicii de bibliotecă livrate în scopul atragerii spre lectură a comunității bălțene : Utilizatori și servicii / Ludmila Ouș // Biblio-info. – 2021. – Nr 1. – P. 38-50. – ISSN 1857-2790.

Romaniuc, Tatiana. Adolescență – vârsta schimbărilor și a riscurilor / Tatiana Romaniuc // Biblio-info. – 2022. – Nr 1. – P. 13-14. – ISSN 1857-2790.

Serjantu, Natalia. Dumitru Căldare – lăutarul din Bălți / Natalia Serjantu, Liliana Gîrlă // „Cunoaștere și memorie bălțeană” : despre Bălți și bălțeni [blog]. – 2023. – 23 ian. – URL: <https://memoriebalteana.wordpress.com/2023/01/23/dumitru-caldare-lautarul-din-balti/> (accesat : 12.09.2024).

***

Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” : Centrul de Excelență Profesională Bălți : [blog]. – URL: <https://coseriubibliotecabalti.wordpress.com/> (accesat : 12.09.2024).

Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” Bălți : [site]. – URL: <https://bmcoseriu.md/ro> (accesat : 12.09.2024).

„Cunoaștere și memorie bălțeană” : despre Bălți și bălțeni : [blog]. – URL: <https://memoriebalteana.wordpress.com/despre-blog/> (accesat : 10.09.2024).

***

Botezat, Ana. Copiii adoră „Ora să ȘTIM” / Botezat Ana, Natalia Fotescu // Realități Culturale. – 2020. – Nr 3. – P. 4. – [Proiect de citire cu vocea la Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, Bălți]. – ISSN 1857-4424.

Ouș, Ludmila. Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” Bălți : aspecte ale operării managementului instituțional și creșterea rezilienței sociale a bibliotecarilor / Ludmila Ouș // Magazin bibliologic. – Nr 3/4. – P. 96-101. – ISSN 1857-1476.

Ouș, Ludmila. Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, Bălți – de la paradigmele schimbării la calitatea implementării / Ludmila Ouș // Magazin bibliologic. – 2019. – Nr 1/2. – P. 64-70. – ISSN 1857-1476 ; Idem [Resursă electronică]. – https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/MB%203-4_2020%20%285%29.pdf.

Ouș, Ludmila. Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, Bălți – promotor al dezvoltării capacităților personalului din biblioteci / Ludmila Ouș, Victoria Țicu // Magazin bibliologic. – 2020. – Nr 3/4. – P. 60-63. – ISSN 1857-1476.

Ouș, Ludmila. Istorie de succes la Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” Bălți – primul Centru din Republica Moldova unde își dau întâlnire minoritățile etnice / Ludmila Ouș // Realități culturale. – 2022. – Nr 8. – P. 8-13. – ISSN 1857-4424.

Ouș, Liudmila. Programul anual și raportul analitic al bibliotecii – instrumente manageriale importante în activitatea instituției / Liudmila Ouș // Biblio-info. – 2022. – Nr 1. – P. 31, 48. – ISSN 1857-2790.